

248

U S T A W A

z dnia 9 kwietnia 1938 r.

o ulgach w spłacie zaległości udziałów w publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Art. 1. Należności Skarbu Państwa od wojewódzkich związków samorządowych, powiatowych związków samorządowych, gmin, gromad i spółek wodnych, powstałe z tytułu pokrycia udziału w publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, umarza się:

- 1) w całości, jeżeli należność powstała przed dniem 1 kwietnia 1925 r.,
- 2) w 80%, jeżeli należność powstała w okresie od 1 kwietnia 1925 r. do 31 marca 1930 r.,
- 3) w 60%, jeżeli należność powstała w okresie od 1 kwietnia 1930 r. do 31 marca 1937 r.

Art. 2. Rozkłada się spłatę należności, pozostałych po zastosowaniu przepisu art. 1 pkt 2) i 3), na pięć lat bez oprocentowania; niewpłacenie w wyznaczonym terminie jednej raty powoduje natychmiastową wymagalność wszystkich rat.

Art. 3. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może udzielać dalszych ulg w spłacie należności, wymienionych w art. 1 pkt 2) i 3), aż do całkowitego ich umorzenia, w przypadkach, gdy zobowiązany nie osiągnął z melioracji korzyści, współmiernych do obciążającej go części udziału oraz w przypadkach klęsk żywiołowych. Uprawnienie to może Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu przekazywać wojewodom.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministrowi Skarbu.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*
Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

249

U S T A W A

z dnia 9 kwietnia 1938 r.

o zamianie niektórych należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Art. 1. Należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych, wchodzące w skład Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej lub administrowane przez organa podległe Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych, konsoliduje się i zamienia na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Art. 2. Wylacza się z konsolidacji:

1) renty abluicyjne, wypowiedziane i skapitalizowane na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. o przedterminowej spłacie niektórych rent Banków Rentowych (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 627), jeżeli na nieruchomościach, obciążonych tą rentą, nie ciąży inne należności, podlegające konsolidacji w myśl art. 1;

2) raty należności, podlegających konsolidacji, przypadające do zapłaty w czasie od 1 października 1937 r. do 1 lipca 1939 r., nie wyłączając płatnych w tym czasie rat, które powstały z rozłożenia zaległości na podstawie art. 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rol-

nej (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 842) lub na podstawie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 maja 1935 r. o ulgach dla dłużników Skarbu Państwa i instytucji prawa publicznego z tytułu należności prywatnoprawnych, mających charakter długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 278).

Art. 3. Umarza się renty dodatkowe, ustanowione dla zabezpieczenia renty głównej lub w związku z ubezpieczeniem na życie dłużnika.

Art. 4. W celu ustalenia sumy konsolidowanych należności kapitalizuje się rentę stałą (wieczystą), oblicza się nieumorzony kapitał rent i innych należności amortyzacyjnych oraz dolicza się raty zaległe i inne należności, stosując zasady, podane w art. 5—9.

Art. 5. (1) Renty stałe (renty wieczyste, czynsze i kanony wieczyste), nie wyłączając rent w kwocie 1 marki rocznie, kapitalizuje się przez przemnożenie renty rocznej przez 25.

(2) W wypadkach gospodarczo uzasadnionych Minister Rolnictwa i Reform Rolnych, na wniosek zaopiniowany przez odnośną Izbę Rol-

niczą może mnożnik, wymieniony w ust. (1), w stosunku do nabywców po 1 stycznia 1919 r. obniżyć do 15. Uprawnienia swoje może Minister przekazać wojewodom. Termin wnoszenia wniosków upływa w ciągu pół roku od daty ogłoszenia niniejszej ustawy.

(3) Ratę roczną renty stałej b. Komisji Kolonizacyjnej przyjmuje się do kapitalizacji w tej wysokości, jaka obowiązywała przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wymienionego w art. 2 pkt 2), chyba że na podstawie tego rozporządzenia nastąpiło obniżenie renty na stałe.

Art. 6. (1) Renty amortyzacyjne i inne należności amortyzacyjne przyjmuje się do konsolidacji w wysokości nie umorzonego kapitału na dzień 1 lipca 1939 r., jednak w kwocie nie większej niż 25-krotna suma rocznej raty amortyzacyjnej, płatnej przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wymienionego w art. 2 pkt 2).

(2) Przy obliczeniu kapitału nie umorzonego na dzień 1 lipca 1939 r. nie uwzględnia się obniżenia rat płatnych po tym terminie, dokonanego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wymienionego w art. 2 pkt 2), chyba że obniżenie to nastąpiło do końca okresu amortyzacyjnego.

(3) Jeżeli renta lub inna należność amortyzacyjna oprocentowana była poniżej 3% w stosunku rocznym, stosuje się odpowiednio przepis art. 8 ust. (1) zdania drugiego.

Art. 7. (1) Sumę nie zapadłych przed dniem 1 lipca 1939 r. rat, powstałych z rozłożenia zaległości na podstawie przepisów, wymienionych w art. 2 pkt 2), przyjmuje się do konsolidacji w kwocie obniżonej o 1/3.

(2) Sumę rat zaległych, których termin płatności przypadał w czasie od dnia 1 października 1934 r. do 30 września 1937 r., przyjmuje się do konsolidacji z uwzględnieniem ulg, przyznanych dłużnikom na podstawie przepisów oddłużeniowych (art. 2 pkt 2)), natomiast obniżenia, przewidzianego w ustępie poprzedzającym, nie stosuje się.

Art. 8. (1) Wymagalne w dniu 1 lipca 1939 r. nieprzedawnione należności za zasiewy i zapasy (tzw. wolne żniwa), nieprzedawnione renty za tzw. wolne lata oraz inne należności nieoprocentowane, nie wyłączając należności ubocznych, kosztów zwrotnych itp., przyjmuje się do konsolidacji w kwocie obniżonej o 1/3. Należności, które były oprocentowane poniżej 3% w stosunku rocznym, obniża się odpowiednio w zależności od wysokości stopy procentowej i długości pozostałej części okresu amortyzacyjnego.

(2) Wymienione w ustępie poprzedzającym należności za „wolne żniwa” oblicza się według przeciętnych cen giełdy w Poznaniu w latach 1937 i 1938, a jeżeli w zobowiązaniach, dotyczących zwrotu tych należności, wymieniono obszar

obsianego gruntu — po 100 złotych z 1 ha obsianego obszaru.

Art. 9. (1) Jeżeli na podstawie art. 11 lub 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r., powołanego w art. 2 pkt 2), dłużnik uzyskał czasowe obniżenie rat należności konsolidowanych, płatnych po dniu 1 lipca 1939 r. i obniżone w ten sposób raty okazałyby się niższe od rat, ustalonych w wyniku konsolidacji — to te ostatnie raty obniża się odpowiednio na ten sam okres czasu.

(2) Przewidzianych w ust. (1) bonifikat nie stosuje się, jeżeli zwiększenie raty po konsolidacji w porównaniu z ratami, płatnymi przed konsolidacją, nastąpiło wskutek doliczenia rat zaległych, płatnych po dniu 1 października 1934 r. (art. 7 ust. (2)) lub należności, wymienionych w art. 8.

Art. 10. Sumę należności, obliczonych według art. 5—9, uznaje się za pożyczkę Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Do pożyczek tych stosuje się przepisy obowiązujące przy udzielaniu pożyczek z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, o ile ustawa niniejsza nie zawiera przepisów odmiennych.

Art. 11. (1) Oprocentowanie pożyczek konsolidacyjnych wynosi 3% w stosunku rocznym.

(2) Okres spłaty pożyczek, których kwota przekracza 200 złotych, wynosi:

- 1) jeżeli w skład skonsolidowanej należności wchodzi renta stała — 46½ lat;
- 2) jeżeli w skład skonsolidowanej należności wchodzi renta amortyzacyjna lub inna należność amortyzacyjna — 8, 16, 31 lub 46½ lat, zależnie od tego, który z tych okresów jest najbardziej zbliżony do pozostałej części pierwotnego okresu amortyzacyjnego; gdyby jednak przy zastosowaniu tego okresu umorzenia rata płatna po konsolidacji okazała się większa od raty, płatnej przed konsolidacją, należy przyjąć okres odpowiednio dłuższy, chyba że zwiększenie raty po konsolidacji nastąpiło wskutek doliczenia rat zaległych, płatnych po dniu 1 października 1934 r. (art. 7 ust. (2)) lub należności, wymienionych w art. 8.

(3) Pożyczki, nie przekraczające 200 złotych, rozłożone będą na spłaty do lat 8 bez oprocentowania.

Art. 12. (1) Pożyczkom konsolidacyjnym służy w dziale III ksiąg wieczystych to pierwszeństwo hipoteczne, z jakiego korzystały należności konsolidowane, niezależnie od tego, czy wpisane były w dziale II lub III wieczystych ksiąg; jeżeli należności konsolidowane korzystały z ustawowego przywileju zaspokojenia z nieruchomości — pożyczkom konsolidacyjnym służy pierwszeństwo hipoteczne przed

wszystkimi wpisami w dziale II lub III ksiąg wieczystych.

(2) Suma pożyczek konsolidowanych, korzystających z zabezpieczenia hipotecznego, określonego w ustępie poprzedzającym, nie może przekraczać sumy należności konsolidowanych, które przed konsolidacją korzystały z zabezpieczenia rzeczowego (nie wyłączając hipotek zabezpieczających), przy czym dla rent stałych (art. 5 ust. (1)) za sumę, która korzystała z zabezpieczenia rzeczowego, uważa się sumę wykupu renty, ustaloną zgodnie z postanowieniami umownymi lub przepisami ustawowymi.

(3) Suma pożyczki konsolidacyjnej, nie mieszcząca się w sumie, określonej w ust. (2), zabezpieczona będzie na dalszym miejscu hipotecznym.

(4) Raty, nie objęte konsolidacją (art. 2 ust. (2)), korzystają po konsolidacji z dotychczasowego zabezpieczenia o tyle tylko, o ile suma pożyczki konsolidacyjnej nie wyczerpała sumy należności, które były zabezpieczone hipotecznie przed konsolidacją.

(5) W miarę spłaty pożyczki konsolidacyjnej nie powstaje hipoteka właściciela w miejscu wpisu, zabezpieczającego pożyczkę.

Art. 13. W razie sprzedaży z licytacji nieruchomości, obciążonej pożyczką konsolidacyjną, nieumorzony kapitał pożyczki pozostaje w całości na tym samym miejscu hipotecznym, wszystkie zaś zobowiązania poprzedniego właściciela nieruchomości z tytułu tej pożyczki, nie wyłączając jego osobistej odpowiedzialności za dług, przechodzą z mocy samego prawa na nabywcę nieruchomości.

Art. 14. (1) Nieruchomości, obciążone w dniu 1 października 1937 r. należnościami, wymienionymi w art. 1, podlegają ograniczeniom, określonym w ustawie z dnia 14 kwietnia 1937 r. o ograniczeniu obrotu nieruchomościami powstałymi z parcelacji (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 272). Ujawnienie tych ograniczeń następuje w księgach wieczystych na wniosek Państwowego Banku Rolnego.

(2) Z chwilą ujawnienia w księgach gruntowych ograniczeń, wynikających z ustawy powołanej w ust. (1), gasną zobowiązania i rygory, wynikające z tego samego stosunku prawnego, co należność objęta konsolidacją, a mianowicie: prawa odkupu, ograniczenia zbycia i obciążenia, obowiązek ubezpieczenia od ognia i gradobicia. Wpisy hipoteczne, dotyczące tych ograniczeń i rygorów, nie wyłączając hipotek zabezpieczających, o ile nie są one niezbędne dla zabezpieczenia sumy pożyczki konsolidacyjnej (art. 12 ust. (2)), podlegają wykreśleniu na wniosek Państwowego Banku Rolnego lub właściciela nieruchomości.

(3) Przepisów ust. (1) i (2) nie stosuje się do należności, będących w administracji Lasów Państwowych.

Art. 15. (1) Konsolidację przeprowadza Państwowy Bank Rolny, wysyłając dłużnikowi

oświadczenie, zawierające: uznanie sumy należności, objętych konsolidacją za pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, wysokość tej pożyczki oraz jej obliczenie, jak również treść zmian, które będą przeprowadzone i ujawnione w księdze wieczystej. Jednostronne oświadczenie Banku o uznaniu sumy należności, objętych konsolidacją za pożyczkę Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, stanowią stwierdzenie powstania nowego stosunku prawnego między dłużnikiem, a Skarbem Państwa z tytułu udzielonej pożyczki.

(2) Wymienione w ust. (1) oświadczenia Banku stanowią tytuł dla dokonania wszystkich wpisów hipotecznych w wykonaniu ustawy niniejszej, nie wyłączając wpisów, dokonywanych na podstawie art. 14.

Art. 16. Konsolidacja należności, ciężących na nieruchomościach, do których toczy się egzekucja, może być wstrzymana do czasu zakończenia lub umorzenia postępowania egzekucyjnego.

Art. 17. (1) Przy wykupie rent stałych w okresie po wejściu w życie ustawy niniejszej do dnia 1 lipca 1939 r. na skutek wypowiedzenia dłużnika, stosowana będzie przy obliczeniu sumy wykupu mnożna, obniżona do 20, jeżeli zaś chodzi o renty wieczyste (kanony, czynsze z tytułu dzierżawy dziedzicznej), nie objęte przepisami art. 2 pkt i) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 40, poz. 364) — mnożna obniżona do 15.

(2) W razie całkowitej przedterminowej spłaty w gotówce należności i rent amortyzacyjnych w okresie, wymienionym w ust. (1), stosuje się bonifikatę w wysokości 20% nieumorzonego kapitału.

Art. 18. Opłaty sądowe od wpisów hipotecznych, wnoszonych na podstawie ustawy niniejszej, obniża się o 50%. Opłaty te, z wyjątkiem opłat od wpisów, wnoszonych na podstawie art. 14 ust. (1), ponosi właściciel nieruchomości.

Art. 19. Ustawa niniejsza stosuje się również do należności, które zostaną ujawnione do lipca 1941 r. lub przejęte do administracji po wejściu w życie ustawy niniejszej lub po tym terminie zostaną włączone do Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Wszelkie należności, ujawnione po dniu 1 lipca 1941 r., umarza się.

Art. 20. (1) Upoważnia się Ministra Sprawiedliwości do wydania w drodze rozporządzenia szczegółowych przepisów, celem ujawnienia w księgach gruntowych zmian, wynikających z zastosowania ustawy niniejszej.

(2) Upoważnia się Ministra Skarbu do wydania w drodze rozporządzenia przepisów, celem ujawnienia w operatach katastralnych zmian, wynikających z zastosowania ustawy niniejszej.

Art. 21. Z dniem 1 lipca 1939 r. tracą moc wszelkie przepisy, normujące stosunki prawne, które były podstawą powstania należności, objętych ustawą niniejszą, a w szczególności:

- 1) ustawa z 2 marca 1850 r. o wykupie ciężarów realnych i uregulowaniu stosunków dworsko - włościańskich (Zb. Praw pruskich str. 77);
- 2) ustawa z 2 marca 1850 r. o tworzeniu banków rentowych (Zb. pr. pr. str. 112);
- 3) ustawa z 24 kwietnia 1886 r. o popieraniu niemieckiego osadnictwa w prowincjach zachodnio - pruskiej i poznańskiej (Zb. pr. pr. str. 131) w brzmieniu nadanym ustawami: z dnia 20 kwietnia 1898 r. (Zb. pr. pr. str. 63), z 1 lipca 1902 r. (Zb. pr. pr. str. 234) i z dnia 20 marca 1908 (Zb. pr. pr. str. 29) — w części nie uchylonej rozporządzeniem Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej z 25 czerwca 1919 r. o ustanowieniu Urzędu Osadniczego (Tyg. Urz. Min. b. dz. pr. Nr 83);
- 4) ustawa z 27 czerwca 1890 r. o włościach rentowych (Zb. pr. pr. str. 209);
- 5) ustawa z 7 lipca 1891 r. o popieraniu tworzenia włości rentowych (Zb. pr. pr. str. 279) w brzmieniu, nadanym ustawą

z 8 maja 1916 r. o popieraniu osadnictwa (Zb. pr. pr. str. 51);

- 6) ustawa z 8 stycznia 1896 r. o niepodzielnym dziedziczeniu gospodarstw rentowych i osadniczych (Zb. pr. pr. str. 124);
- 7) ustawa z dnia 12 lipca 1900 r. o udzielaniu kredytów przejściowych przy tworzeniu włości rentowych (Zb. pr. pr. str. 300) w brzmieniu, nadanym ustawą z 20 lipca 1910 r. (Zb. pr. pr. str. 149);
- 8) ustawa z 26 czerwca 1912 r. o wzmocnieniu niemieckości w niektórych dzielnicach Państwa (Zb. pr. pr. str. 183);
- 9) art. 29 ustawy z 20 września 1899 r. wykonawczej do kodeksu cywilnego z 1896 r.

Art. 22. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 23. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
J. Poniatowski

250

USTAWA

z dnia 9 kwietnia 1938 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa.

Art. 1. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr 98, poz. 859) wprowadza się zmiany następujące:

1) w art. 1 wyrazy: „ogłoszenia mobilizacji” zastępuje się wyrazami: „zarządzenia mobilizacji”;

2) w art. 2 w ust. 1 wyrazy: „ogłoszenia mobilizacji” zastępuje się wyrazami: „zarządzenia mobilizacji”;

3) w art. 5 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„Za pojazdy mechaniczne uważa się pojazdy, poruszane przez umieszczony na nich silnik i nie biegnące po szynach, wraz z przedmiotami przeznaczonymi do ich utrzymania i użytkowania.”;

4) art. 17 otrzymuje brzmienie:
„Art. 17. Minister Spraw Wojskowych ustala ogólne zapotrzebowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów, które w przypadkach przewidzianych w art. 2 ma być pokryte w drodze poboru z całego obszaru Państwa.

Rozdziału powyższego zapotrzebowania na poszczególne województwa, powiaty, gminy i gromady dokonywają władze wojskowe na podstawie zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych, wydanych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i innymi interesowanymi ministrami, a na obszarze wojennym na podstawie zarządzeń Naczelnego Wodza. Gdy względ na nieodzowną potrzebę wojenną tego wymaga, Minister Spraw Wojskowych może zmienić rozdział tego zapotrzebowania na poszczególne województwa, powiaty, gminy i gromady.

Przy ustalaniu ogólnego zapotrzebowania oraz rozdziale tego zapotrzebowania na województwa, powiaty, gminy i gromady należy brać pod uwagę potrzeby gospodarki społecznej oraz zdolność świadczenia ludności w granicach, dopuszczalnych przez względ na potrzebę wojska.”;

5) skreśla się art. 20 i dodaje się nowe artykuły 20, 20-a, 20-b, 20-c, 20-d o brzmieniu:

„Art. 20. Ustanawia się następujące komisje poborowe:

- a) komisję poborową zwierząt pociągowych — do przeprowadzenia poboru zwierząt pociągowych i wozów;